

Polsko Chińska
Rada Biznesu
波中商务联合会

***Czy Chiny wykorzystały
okres pandemii COVID 19
do przeprowadzenia
zapowiadanych reform
rynkowych?***

*Dr Zbigniew Niesiobędzki
Prezes
Polsko Chińska Rada Biznesu*

Na początku 2021 r. delegaci Narodowego Kongresu Ludowego (NPC) zatwierdzili 14 Plan Pięcioletni Chin na lata 2021-2025 oraz określili długoterminowe cele do roku 2035. Zdecydowano, że głównymi siłami napędowymi chińskiej gospodarki w kolejnych okresach będą innowacje i wewnętrzna konsumpcja, przy jednoczesnym nadaniu większego priorytetu sprawom zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie postanowiono kontynuować reformy strukturalne po stronie podażowej (Supply-Side Structural Reform - SSSR), przyjęte już we wcześniejszym planie 5 letnim. Jednym z jej rezultatów winno być ograniczenie nadprodukcji w wielu branżach przemysłu i zwiększenie udziału sektora usług we wzroście produktu narodowego.

Odpowiedzią Chin na coraz bardziej skomplikowane i niekorzystne środowisko globalne, obarczone ryzykiem destabilizacji współpracy na wielu polach z USA i jej sojusznikami oraz innymi ryzykami, jak chociażby pandemia COVID-19 było przyjęcie nowego paradygmatu gospodarczego nazwanego „Strategią Podwójnego Obiegu” (Dual Circulation Strategy – DCS). W praktyce oznacza ona budowę bardziej samowystarczalnej, zrównoważonej i integracyjnej gospodarki krajowej. Przyjęcie tej strategii nie ma na celu automatycznego wycofania się Chin z gospodarki światowej ani rezygnacji z udziału inwestycji zagranicznych w rozwoju gospodarki wewnętrznej. W dalszym ciągu eksport ma napędzać rozwój i być istotnym źródłem jej finansowania, a inwestycje bezpośrednie mają zapewnić jej niezbędny upgrade. Obie te reformy rynkowe dodatkowo są wzmacniane projektami „Made in China 2025” i BRI.

W całym okresie trwającej obecnie pandemii COVID-19 Chinom, jako jednemu z niewielu krajów udało się zachować ciągły wzrost gospodarczy. Czy jednak ostatnio opublikowane przez Chiny dane na temat PKB, handlu wewnętrznego i zagranicznego w 2021 r. dają wskazówki, że proces reorientacji w kierunku wzrostu znaczenia ich ogromnego rynku wewnętrznego, sektora usług i wzmocnienia ich samodzielności gospodarczej zaczął się już dokonywać?

¹ Wszystkie, za wyjątkiem specjalnie oznaczonych, wykresy i tabele stanowią opracowanie własne na podstawie danych National Bureau of Statistics of China i General Administration of Customs PRC

Supply-Side Structural Reform (SSSR) - Reformy strukturalne po stronie podażowej

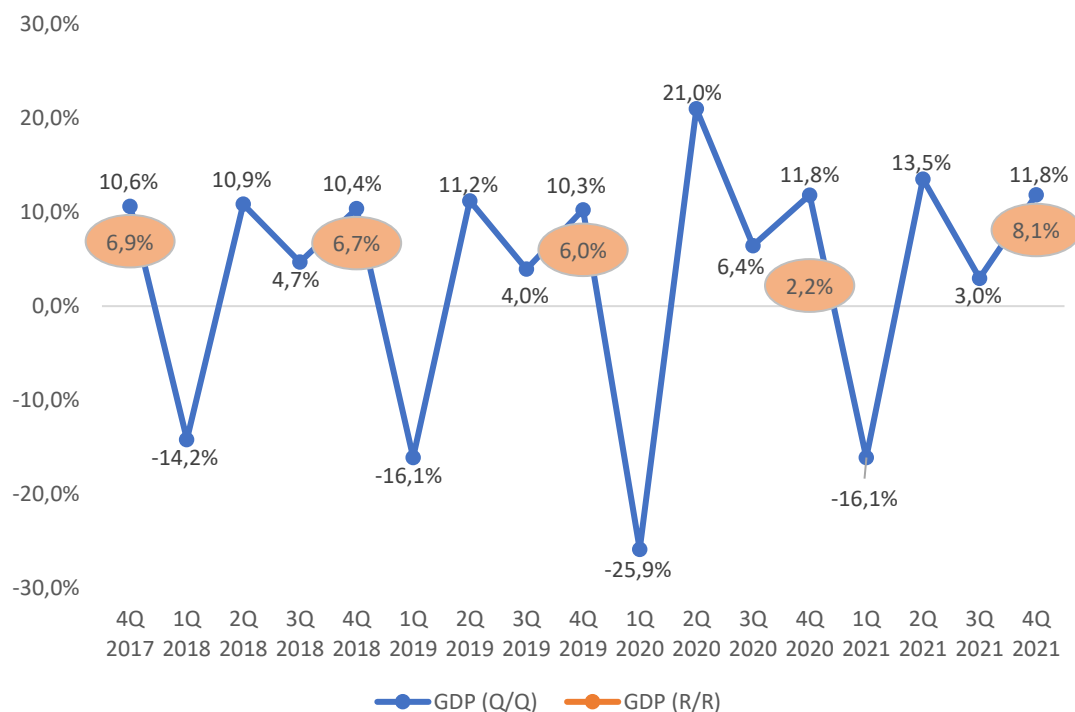
- Początki: 13 Plan Pięcioletni na lata 2016-2020
- Główna idea:
- zwiększenie udziału usług w strukturze PKB
 - reformy przedsiębiorstw państwowych (SOE)
 - eliminacja nadprodukcji sektorów
 - zmniejszenie zadłużenia sektora przedsiębiorstw państwowych

Dual Circulation Strategy (DCS) - Strategia Podwójnego Obiegu

- Początki: 14 Plan Pięcioletni na lata 2021-2025
- Główna idea:
- zwiększenie udziału konsumpcji wewnętrznej w PKB
 - zwiększenie samowystarczalności gospodarki
 - ekspansja międzynarodowa chińskich firm (m.in. poprzez eksport)
 - ograniczenie importu do zakupu niezbędnych surowców, produktów zapewniających postęp techniczny i technologiczny oraz towarów deficytowych szczególnie pokrywających zapotrzebowanie zwiększającej się klasy średniej

Wzrost chińskiego PKB w latach 2017 - 2021

Tempo wzrostu chińskiego PKB w latach 2017-2021

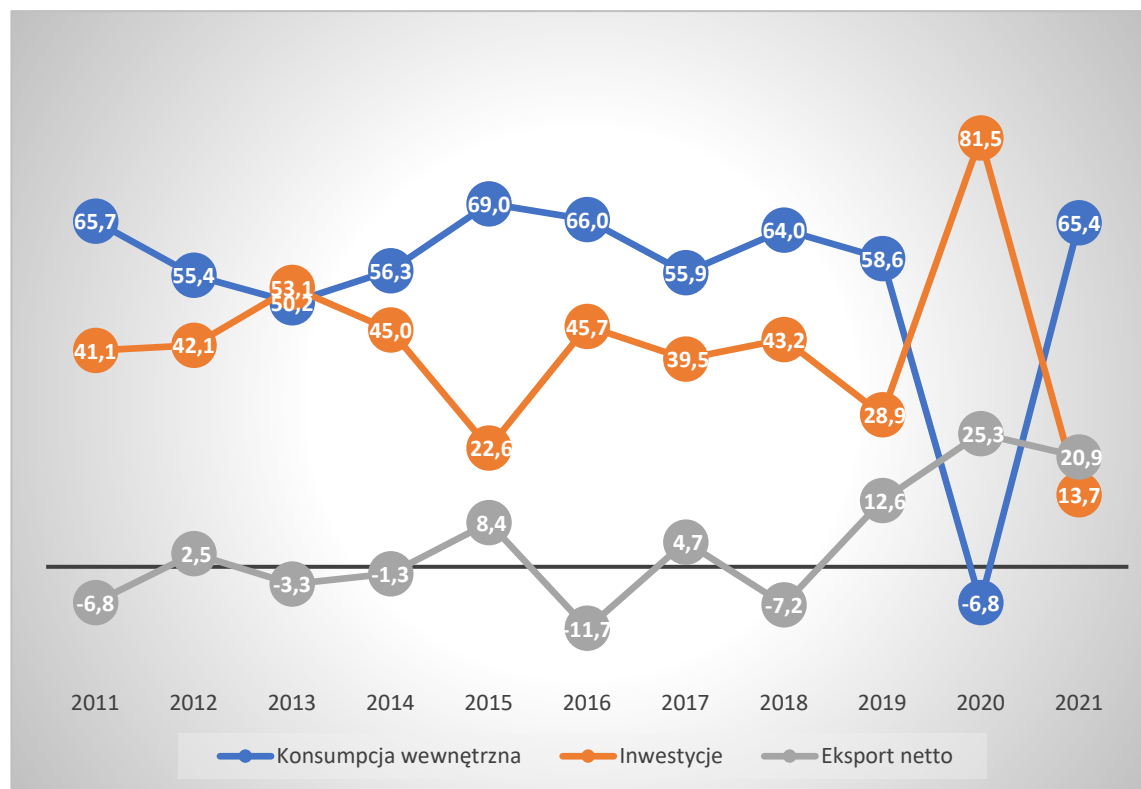

W 2021 r. chińska gospodarka rozwijała się w tempie 8,1%. Po charakterystycznym dla Chin spadku aktywności w I kwartale, wynikającym z celebracji Chińskiego Nowego Roku, wyraźnie wzrosło tempo wzrostu PKB w kolejnych kwartałach. Dynamicznie rósł eksport. Zwiększyła się także konsumpcja wewnętrzna. Niewątpliwie wpływ na to miało poluzowanie restrykcji, a także obostrzenia wprowadzone przez rządy innych krajów, co spowodowało większą presję na lokowanie zamówień w Chinach. Chiny także zyskiwały na zmianie struktury popytu, który się dokonał w czasie pandemii COVID-19. Wzrosło zapotrzebowanie m.in. na elektronikę czy elementy wyposażenia mieszkań, a więc produktów będących chińskimi specjalizacjami, dzięki czemu umocnili swoją pozycję lidera w handlu światowym.

I choć wyniki osiągnięte przez Chiny znacznie in plus odbiegają od osiągniętych przez inne kraje w tym czasie, to jednak widać systematyczne spowolnienie rozwoju gospodarczego.

Konsumpcja wewnętrzna – główny motor wzrostu ?

Kontrybucja głównych składników wzrostu PKB Chin w latach 2011-2021

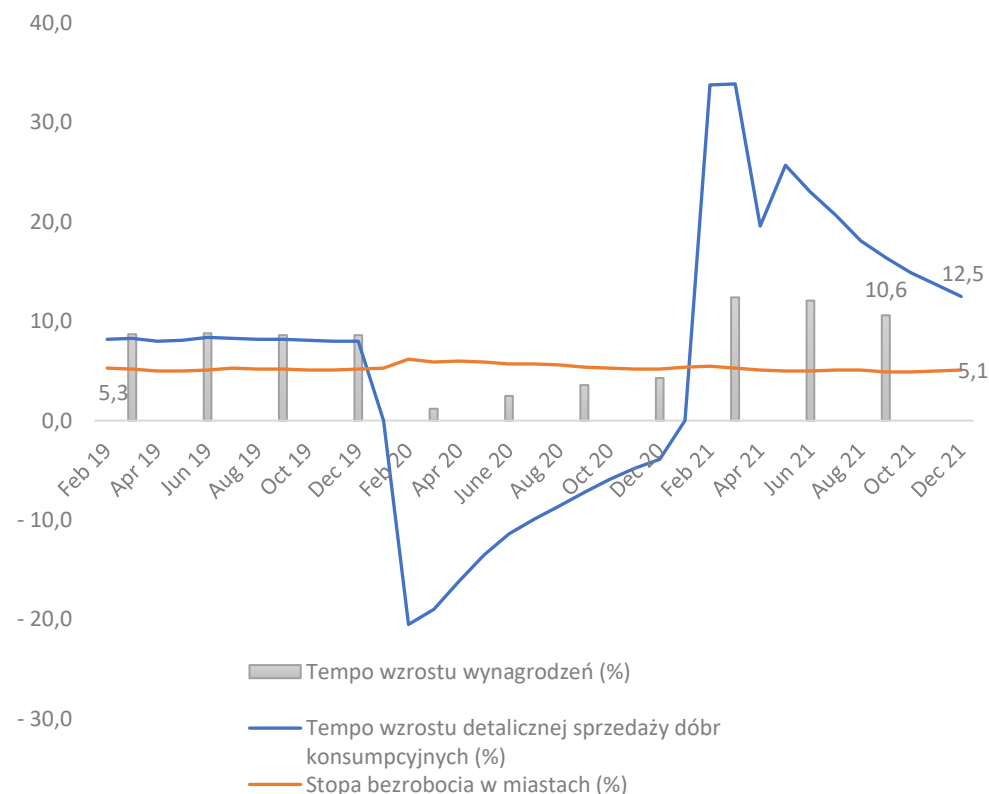

Jednym z celów reform gospodarczych chińskiego rządu zapisanych w strategii podwójnego obiegu jest szersze oparcie się na konsumpcji wewnętrznej, który ma być głównym filarem wzrostu gospodarczego w następnych latach. Dotychczasowy wzrost był stymulowany w dużej części poprzez inwestycje, w tym głównie publiczne realizowane na szczeblu centralnym i prowincji. Szczególnie chętnie sięgano po ten stymulator wzrostu w okresach największych kryzysów. W 2009 r. inwestycje partycypowały w 85,3% wzrostu PKB. Po podobne narzędzia sięgnięto i tym razem, kiedy gospodarka chińska została zainfekowana wirusem COVID-19. To inwestycje wraz z eksportem netto pozwoliły Chinom uniknąć, jako jedynej z wielkich gospodarek, recesji w 2020 r. Podczas, gdy większość krajów w tym czasie uruchomiło ogromne programy pomocowe dla biznesu Chiny sięgnęły po sprawdzone rozwiązania ograniczając rozmiar tarczy do minimum. Na ile rozpoczęte inwestycje będą efektywne pozostaje na razie kwestią bez odpowiedzi.

W 2021 r. wzrósł udział konsumpcji wewnętrznej dzięki zwiększeniu sprzedaży detalicznej towarów konsumpcyjnych w detalu, która odbudowała się o 11,8% w stosunku do roku ubiegłego, w którym to zanotowano spadek o 2,3%.

Konsumpcja wewnętrzna – skąd ta niestabilność?

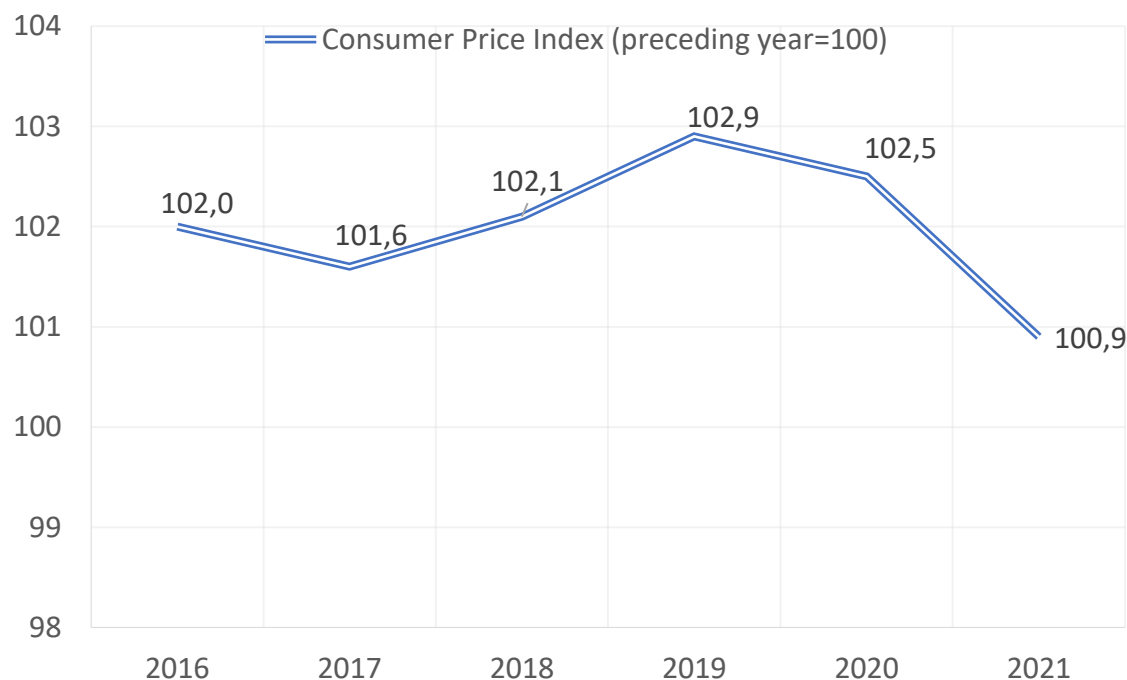
Tempo wzrostu konsumpcji w latach 2019-2021 wraz z danymi na temat wzrostu wynagrodzeń i stopy bezrobocia

Gwałtowny spadek konsumpcji nastąpił od momentu oficjalnego potwierdzenia pierwszego przypadku zakażenia koronawirusem COVID-19 w styczniu 2020 r. i wprowadzenia rygorystycznych restrykcji w wielu chińskich prowincjach. I choć już w marcu 2020 r. w Szanghaju życie wróciło do normalności, a w Wuhan lockdown zdjęto w maju tego roku to negatywny sentyment wśród chińskich konsumentów utrzymał się do końca 2020 r. Odbicie nastąpiło w z początkiem kolejnego roku, jednakże tempo wzrostu sprzedaży detalicznej wraz z kolejnymi miesiącami spowalnia. Ma to niewątpliwie związek z obawami dotyczącymi kolejnych fal zakażeń oraz zdecydowanie mniejszym publicznym wsparciem finansowym gospodarstw domowych w ramach kolejnych tarcz niż w przypadku innych krajów, szczególnie europejskich i USA. To co niewątpliwie pozytywnie oddziaływało na postawy konsumentów to utrzymanie przez cały okres „cowidowy” stosunkowo niskiej stopy bezrobocia i powrót w 2021 r. do tempa wzrostu wynagrodzeń na poziomie 10% (r/r).

Inflacja w Chinach

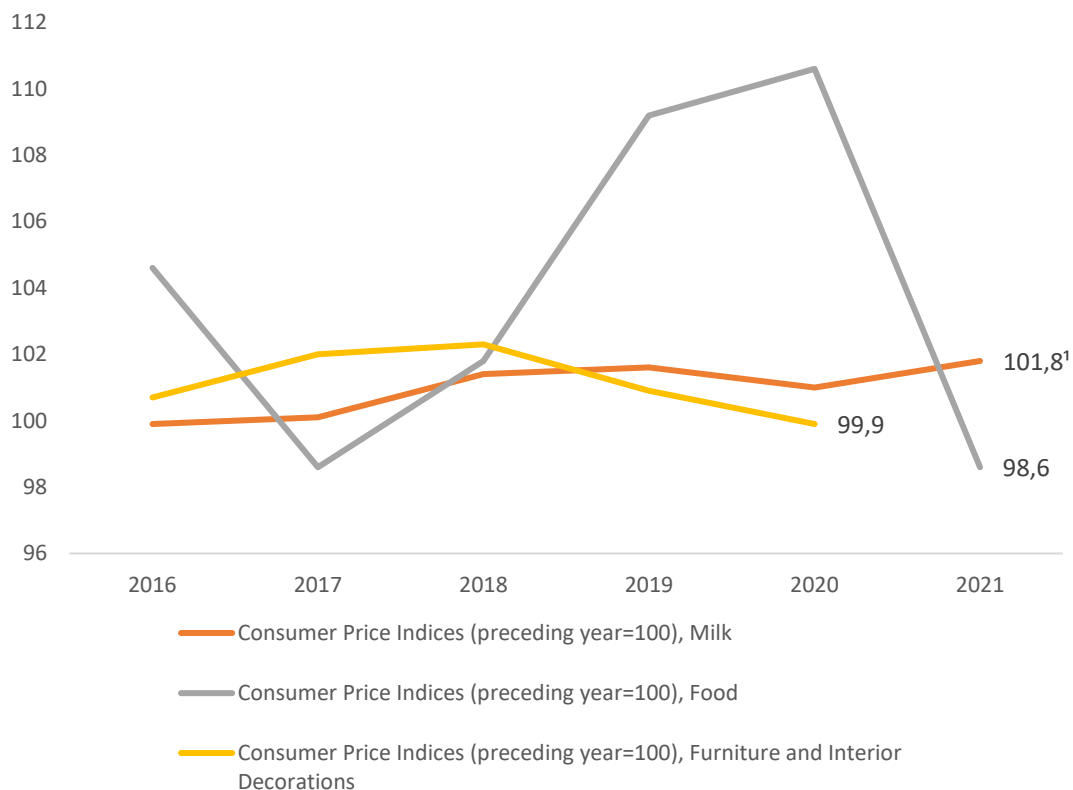
Wskaźnik CPI w Chinach w latach 2016-2021

Ogólny indeks CPI w Chinach w 2021 r. wzrósł o 0,9%. Poziom tego wzrostu jest znacznie mniejszy niż w krajach Unii Europejskiej (dla krajów UE27 CPI wyniósł +2,9%), czy USA (+5,4%). Warto także dodać, że w 2021 r. cały region Azji Wschodniej i Azji Południowo-Wschodniej notował niskie poziomy inflacji (według szacunków Asian Development Bank odpowiednio 1,4% i 2,2%). Tym samym można powiedzieć, że kraje tych regionów nie eksportowały presji inflacyjnej do innych regionów. Wprost przeciwnie to one głównie musiały sprostać gigantycznym wzrostom cen, przede wszystkim surowców i kosztów transportu, tak aby nie wywołać konieczności wzrostu cen produktów eksportowych, nie osłabiać i tak stosunkowo niskiej konsumpcji wewnętrznej oraz nie spowodować nadmiernego wzrostu inflacji.

Inflacja w Chinach – wybrane branże

*Wskaźnik CPI w Chinach w latach 2016-2021 dla
wybranych grup produktowych*

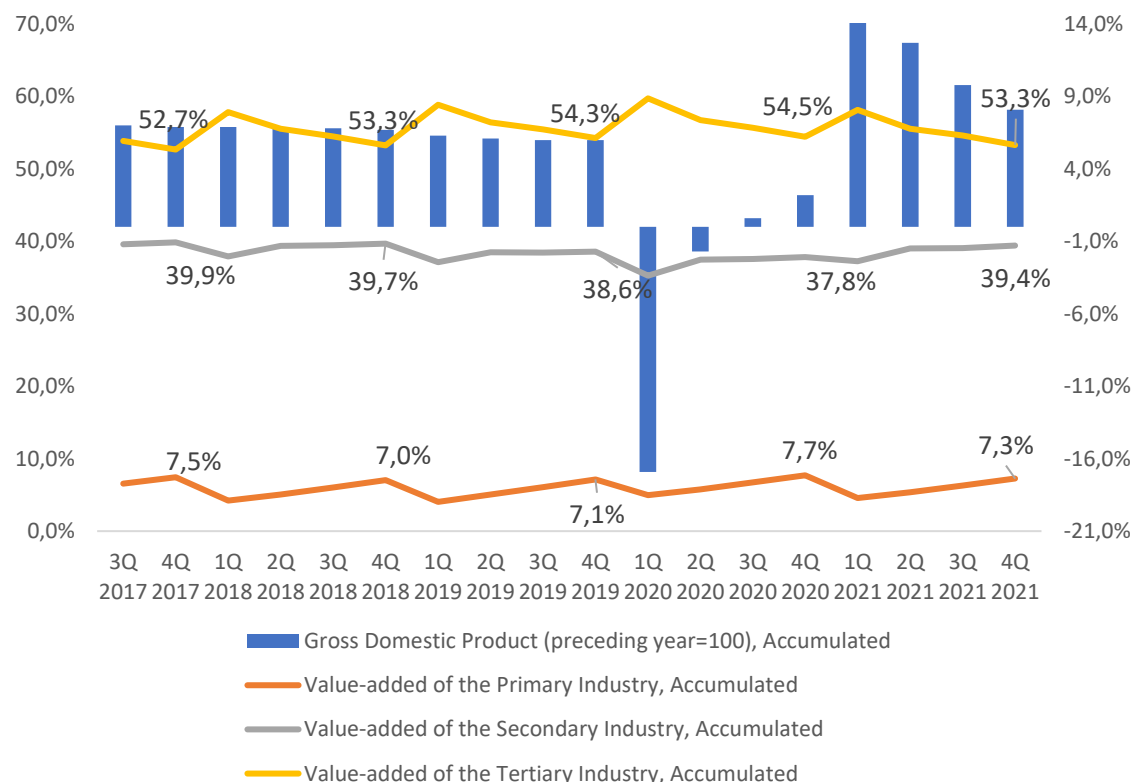

Na uwagę zasługuje także zanotowany w 2021 r. spadek cen żywności o 1,4%. Wynikał on głównie ze znaczącej obniżki cen mięsa wieprzowego o ponad 30%. W 2021 r. po raz kolejny utrzymywały się stabilne ceny produktów mleczarskich (wzrost o 1,8%). To zła informacja dla polskich eksporterów żywności, gdyż nie widać przestrzeni na rynku chińskim, aby znaczne wzrosty cen surowców i kosztów produkcji, jakie obserwujemy na rynku polskim, można byłoby przerzucić na konsumenta chińskiego. Podobnie rzecz się ma w przypadku branży meblarskiej. Tym samym pozostanie na tamtejszym rynku wymaga szukania oszczędności po stronie zagranicznych producentów i dystrybutorów.

¹ Dane za 2021 r. dla produktów mleczarskich

Wzrost sektora usług w chińskim PKB

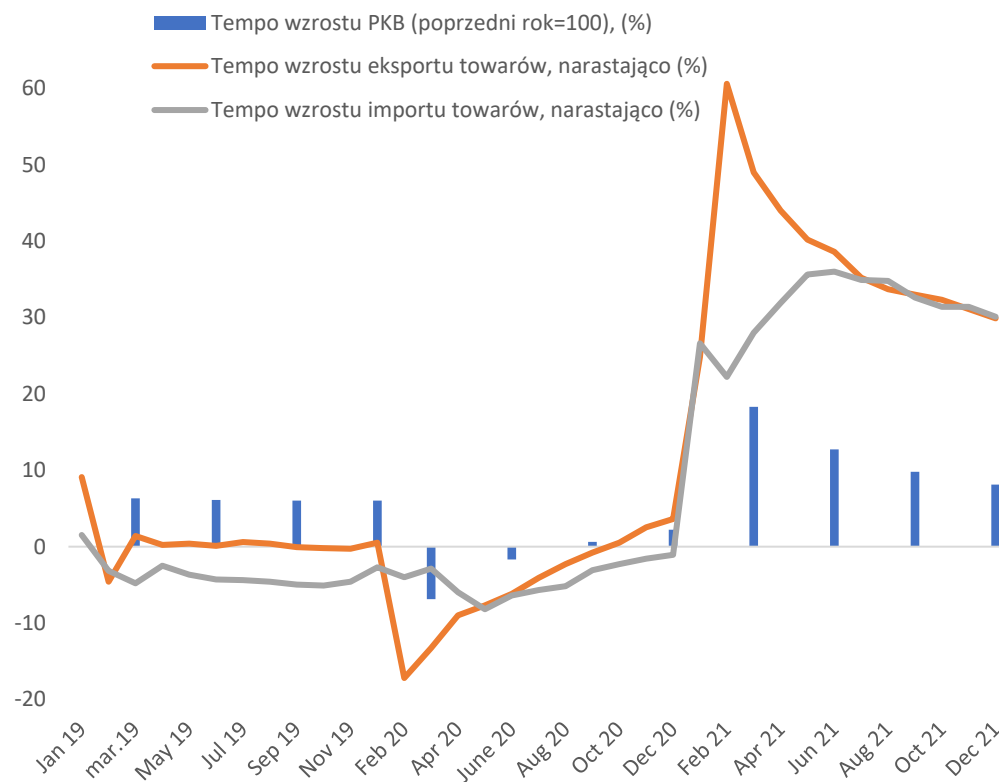
Udział usług w PKB Chin w latach 2017-2021

Analiza kontrybucji w wartości dodanej poszczególnych sektorów gospodarki w chińskim PKB nie wykazuje spodziewanych efektów jej reorientacji w kierunku zwiększenia udziału sektora usług. Po wzrostach partycypacji usług w chińskim PKB w 2019 i 2020 r. w ostatnim roku zanotowano jego spadek do stanu z 2018 r. (53,3% udziału). Warto zwrócić jednak uwagę, że w okresie najtrudniejszym z punktu widzenia walki z pandemią COVID-19, kiedy rząd wprowadzał najdotkliwsze restrykcje (w Chinach był to 2019 r.), sektor usług poradził sobie znacznie lepiej niż przemysł. Po rekordowym udziale w produkcji narodowym na koniec 2020 r. (54,5%) w kolejnym roku nastąpiło przesunięcie na rzecz szybszego wzrostu przemysłu. Można powiedzieć, że to przemysł był kołem napędowym chińskiej gospodarki w ubiegłym roku. Dzięki niemu Chiny zwiększyły swój udział w światowej produkcji przemysłowej i globalnym handlu.

Chiny umacniają swoją pozycję globalnej fabryki

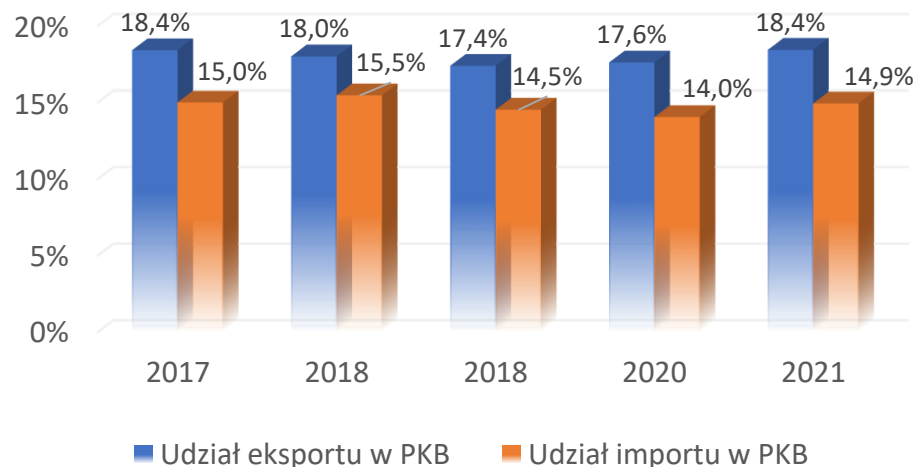
Tempo wzrostu PKB, eksportu i importu w latach 2019-2021

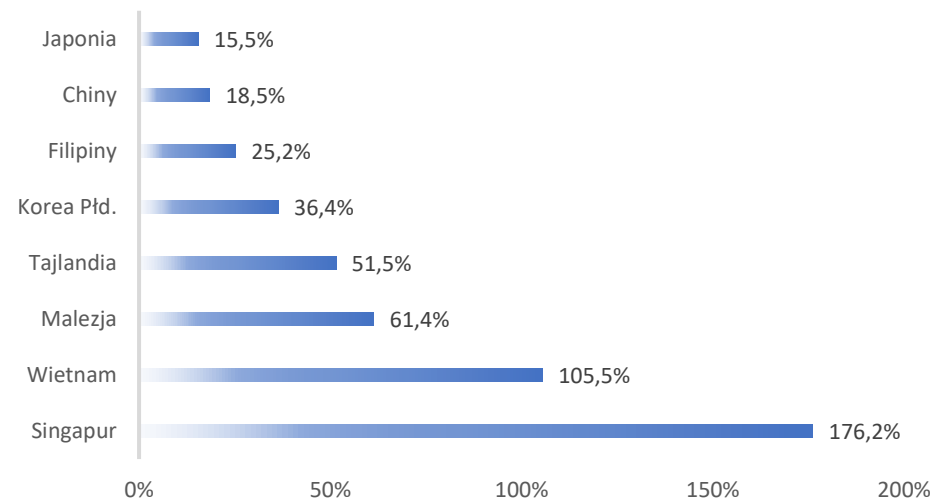
Przy niestabilnym poziomie konsumpcji wewnętrznej, konieczności zacieśnienia polityki Państwa w wielu obszarach, zapobiegającej powstawaniu kolejnych baniek i relatywnie niskiej pomocy finansowej w ramach tarcz „anty covidowych” wsparcie dla chińskiego biznesu i całej gospodarki, w okresie po covidowym, przyszło z zewnątrz. Zanotowano niezwykle wzrost eksportu. Podczas, gdy kraje Europy i USA były objęte restrykcjami i lockdownami, a globalne łańcuchy dostaw zostały poważnie zakłócone, Chiny produkowały na potrzeby świata na potęgę. Po gwałtownym spadku eksportu w I półroczu 2020 r. zaczął on się odbudowywać i od 4 kwartału tego roku notowano już dodatnie miesięczne wzrosty. Gwałtowny wzrost zanotowano od początku 2021 r. co było wynikiem nie tylko niskiej bazy, ale także skokowemu przyrostowi zamówień eksportowych. Wzrost konsumpcji wewnętrznej i wzrost eksportu wymusił także zwiększony wolumen importu. Roczne tempo wzrost eksportu (29,9%) i importu (30,1%) w 2021 r. znacznie wyprzedziło tempo wzrostu chińskiego PKB.

Czy Chiny są uzależnione od handlu zagranicznego?

Chiński eksport i import towarów jako procent PKB

Eksport towarów i usług jako procent PKB dla Chin i wybranych gospodarek z regionu Azji Wschodniej i Płd. – Wschodniej w 2020 r.

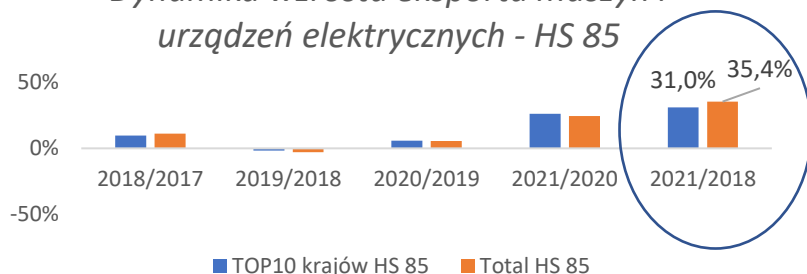

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Światowego

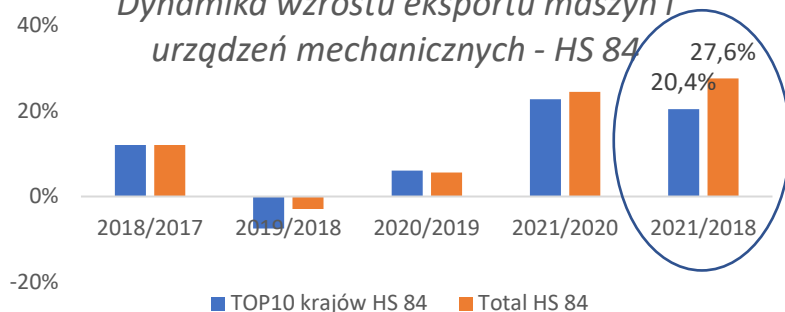
Chiny w ograniczonym zakresie są uzależnione od eksportu i partycypują w globalnych łańcuchach wartości pomimo tak dużej rozpoznawalności chińskich towarów na całym świecie. Wskaźnik eksportu towarów i usług do PKB jest dla Chin (18,5%) znacznie niższy niż dla większości krajów z regionu Azji. Jest on także niższy niż dla innych tak zwanych krajów eksporterów, jak Niemcy (43,4%), Holandia (77,9%) czy Meksyk (40,2%). Niewątpliwie ten relatywnie niski udział oddaje skalę rynku wewnętrznego w stosunku do potencjału produkcyjnego i możliwości potencjalnego eksportu.

Eksport według grup produktów

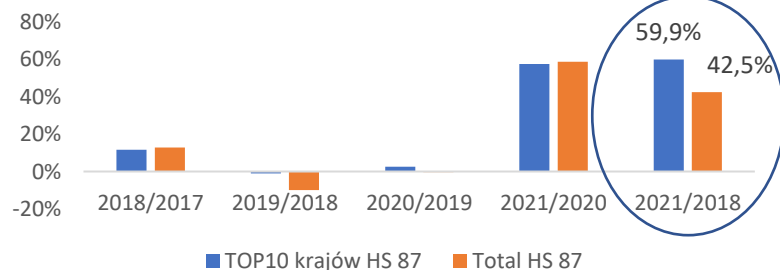
Dynamika wzrostu eksportu maszyn i urządzeń elektrycznych - HS 85

Dynamika wzrostu eksportu maszyn i urządzeń mechanicznych - HS 84

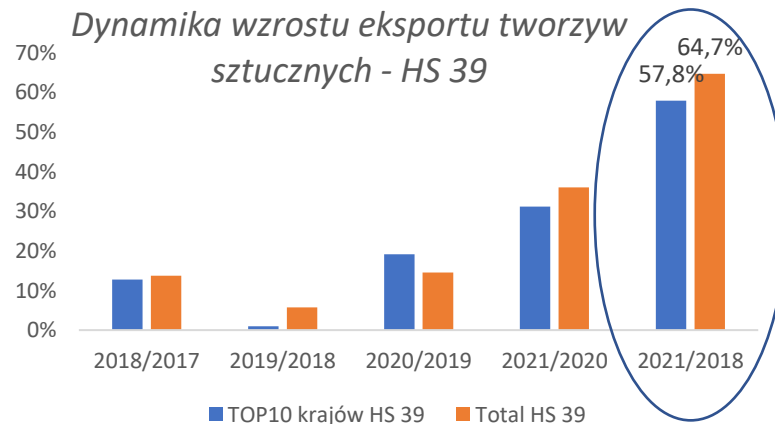

Dynamika wzrostu eksportu pojazdów i części - HS 87

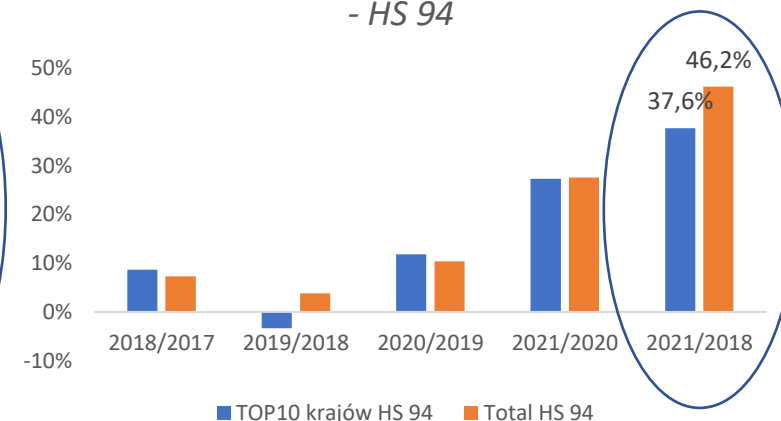

Chiński eksport towarów zdominowany jest przez pięć grup towarowych. Stanowią one ponad 55% całego eksportu (2021 r.) i w ciągu ostatnich 4 lat zwiększyły swój udział o 2pp. Po trudnym okresie 2019 r., gdy prawie we wszystkich grupach produktowych zanotowano spadek, w kolejnych dwóch latach nastąpiło gwałtowne odbicie sięgające nawet 65% w stosunku do stanu przed pandemią COVID 19 (w przypadku eksportu tworzyw sztucznych). Dla 3 z 5 wymienionych grup produktowych główni eksporterzy z listy krajów TOP10 w danej kategorii zanotowali największe spadki eksportu w czasie głównej fali restrykcji covidowych w Chinach. Co ciekawe wyższe wzrosty w 2021 r. w stosunku do 2018 r. osiągnięto dla krajów nie będących głównymi kierunkami eksportu (kraje spoza listy TOP10) za wyjątkiem grupy produktów z branży motoryzacyjnej. Świadczy to m.in. o poszerzaniu listy krajów odbiorców w ramach głównych grup produktowych i zwiększeniu dywersyfikacji portfela skutkującej wzrostem bezpieczeństwa tak istotnej dla Chin części gospodarki.

Dynamika wzrostu eksportu tworzyw sztucznych - HS 39

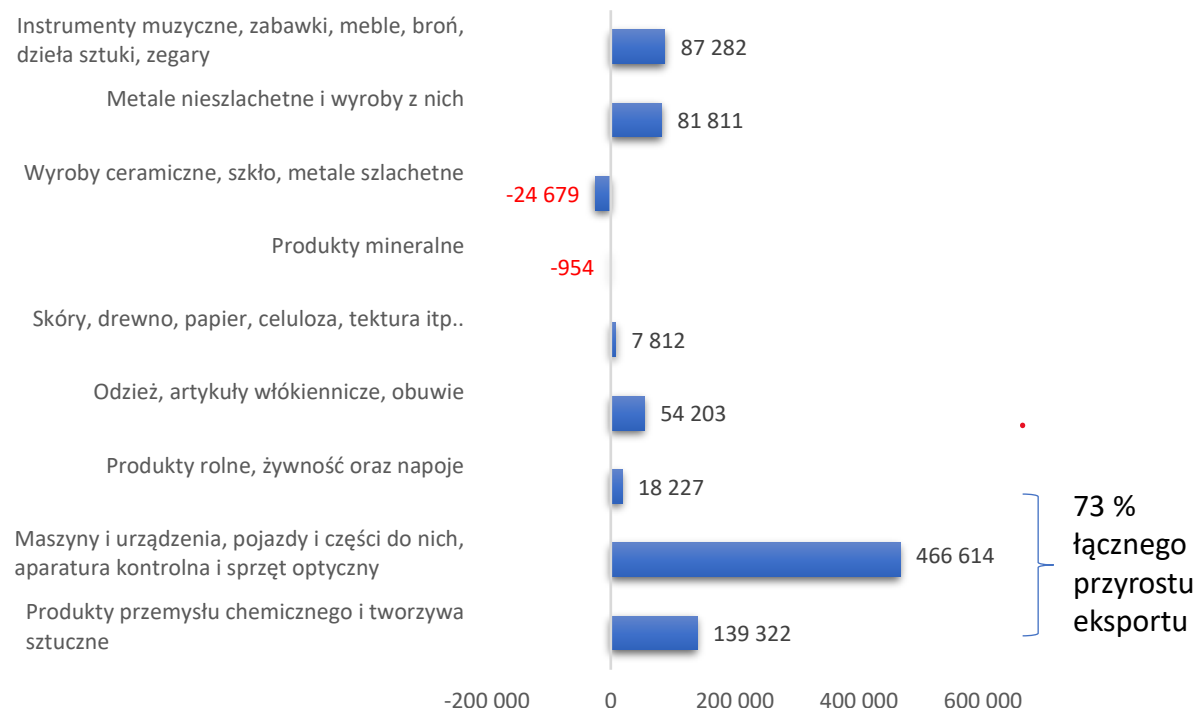

Dynamika wzrostu eksportu mebli, lamp - HS 94

Chiny w ramach globalnych łańcuchów wartości

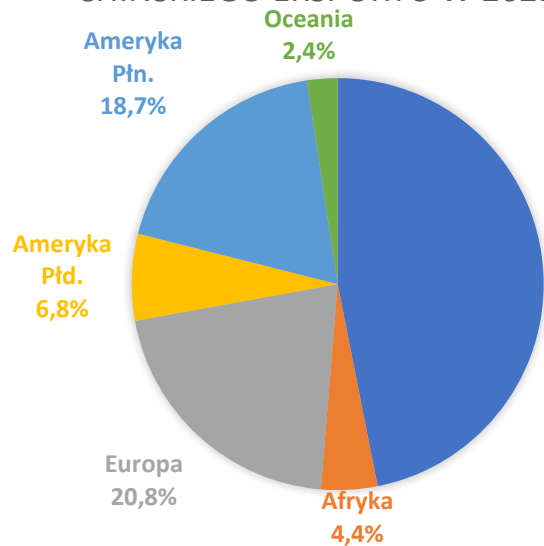
Składowe przyrostu eksportu w 2021 r. w stosunku do 2018 r. (mln USD)

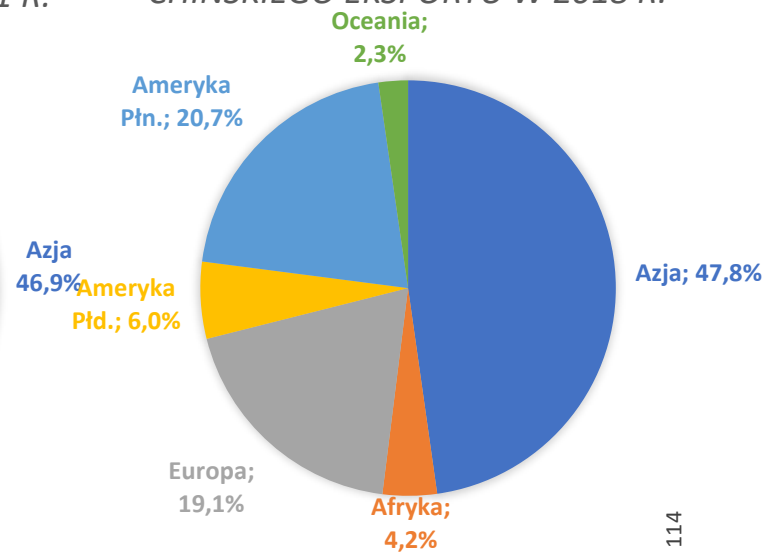
Dane na temat eksportu wyraźnie wskazują na przesuwaniu się Chin w górę w łańcuchach wartości. W 2021 r. w porównaniu stanu przed pandemią (2018 r.) tempo wzrostu eksportu takich sektorów jak; odzieżowy i włókienniczy, obuwniczy, żywności i napojów oraz produktów rolnych, produktów mineralnych, wyrobów ceramicznych, szkła, metali szlachetnych, skór, drewna, masy włóknistej z drewna, papieru, celulozy, tektury było ujemne lub znacznie niższe niż dla całości eksportu. Jedynie eksport zabawek, mebli i stali oraz jej wyrobów zanotował solidne odbicie powyżej wartości dla całego eksportu. To co jednak w największym stopniu napędzało eksport w ostatnich trzech latach to produkty z wysoką wartością dodaną, tj.: maszyny i urządzenia elektryczne i mechaniczne, pojazdy samochodowe i części, wyroby farmaceutyczne, tworzywa sztuczne i przyrządy optyczne i kontrolne oraz sprzęt medyczny. Na 830 mld USD przyrostu eksportu około 73% przypadało na tę właśnie grupę.

Eksport według regionów i krajów

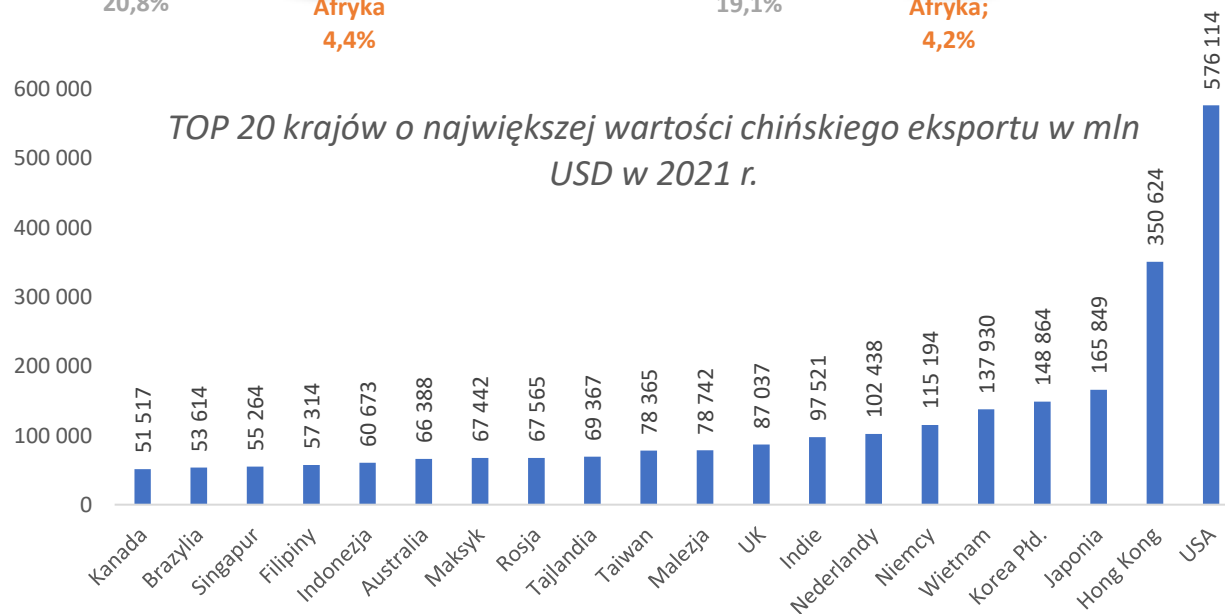
LOKALIZACJA GEOGRAFICZNA
CHIŃSKIEGO EKSPORTU W 2021 R.

LOKALIZACJA GEOGRAFICZNA
CHIŃSKIEGO EKSPORTU W 2018 R.

TOP 20 krajów o największej wartości chińskiego eksportu w mln
USD w 2021 r.

Chiński eksport blisko w połowie trafia na rynki azjatyckie. Pomimo to USA pozostają dla Chin najważniejszym rynkiem eksportowym, choć ich udział spadł z 19,2% w 2018 r. do 17,1% w 2021 r. Nadal duża część chińskiego eksportu jest wysyłana poprzez Hongkong, choć i w tym przypadku udział ten spadł do 10,4% z 12,1%. W tym samym czasie wzrósł eksport do Unii Europejskiej z 14,3% do 15,5%. Z jednej strony wzrost taryf i wyeliminowanie części chińskich firm z rynku amerykańskiego ograniczyło nieco skalę eksportu do USA, z drugiej zaś Chiny dobrze wykorzystały lockdowny w wielu krajach i zwiększyły tam swój udział w rynku.

Ogółem 20 krajów zapewnia Chinom 74% całości eksportu towarów. Udział ten w ostatnich latach nieznacznie się zmniejszył. Zwraca uwagę wzrost zainteresowania rynkami krajów Ameryki Południowej i Łacińskiej.

Eksport według krajów i regionów

Polsko Chińska
Rada Biznesu
波中商务联合会

Europa 2021/2018		
Łączny wzrost w mln USD	226 293	
Łączny wzrost w %	47,7%	
w tym:	mln USD	%
Niemcy	37 705	48,7%
UK	30 494	53,9%
Niderlandy	29 604	75,3%
Rosja	19 600	78,1%
Polska	15 716	40,6%
Pozostałe	93 175	

Ameryka Płd. i Łac. 2021/2018		
Łączny wzrost w mln USD	80 231	
Łączny wzrost w %	53,9%	
w tym:	mln USD	%
Meksyk	23 432	53,2%
Brazylia	19 949	59,3%
Chile	10 424	65,7%
Kolumbia	5 638	64,7%
Peru	5 238	64,9%
Pozostałe	15 550	

Australia i Oceania 2021/2018		
Łączny wzrost w mln USD	27 465	
Łączny wzrost w %	51,7%	
w tym:	mln USD	%
Australia	19 058	40,3%
Nowa Zelandia	2 787	48,3%
Pozostałe	5 620	

Azja 2021/2018		
Łączny wzrost w mln USD	389 775	
Łączny wzrost w %	32,8%	
w tym:	mln USD	%
Wietnam	54 053	64,4%
Hongkong	48 574	61,1%
Korea Płd.	40 108	36,9%
Malezja	33 366	73,5%
Tajwan	29 722	61,1%
Pozostałe	183 952	

Afryka 2021/2018		
Łączny wzrost w mln USD	43 473	
Łączny wzrost w %	41,4%	
w tym:	mln USD	%
Nigeria	9 236	68,9%
Egipt	6 279	52,4%
RPA	4 871	30,0%
Liberia	3 730	190,9%
Pozostałe	19 356	

Ameryka Płn. 2021/2018		
Łączny wzrost w mln USD	114 165	
Łączny wzrost w %	22,2%	
w tym:	mln USD	%
USA	97 718	20,4%
Kanada	16 364	46,5%
Pozostałe	83	

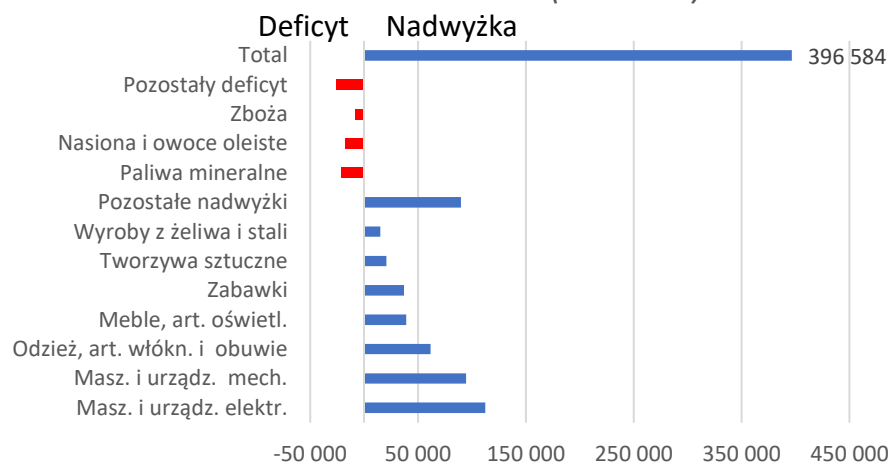
Chiński eksport powiększył się o dodatkowe blisko 900 mld USD w 2021 r. w stosunku do 2018 r. To znacznie więcej niż wynosi roczny eksport Niderlandów czy Japonii, krajów nr 4 i 5 na liście największych światowych eksporterów. Przyrost ten wartościowo został wygenerowany głównie w handlu z krajami: Azji, Europy i Ameryki Północnej. Jednak najwyższa dynamika wzrostu eksportu w okresie pandemii została osiągnięta w eksporcie do Ameryki Południowej, Australii i Oceanii, Europy i Afryki. Tym samym Chiny utrwaliły swoją pozycję hegemonu w światowym handlu i na wszystkich (za wyjątkiem Ameryki Północnej) kontynentach. O ile światowy eksport towarów w 2021 r. w stosunku do 2018 r. wzrósł o ok. 13% to chińska dynamika przekroczyła 35%.

Wymiana handlowa Chin z największymi gospodarkami regionów w 2021 r.

Polsko Chińska
Rada Biznesu
波中商务联合会

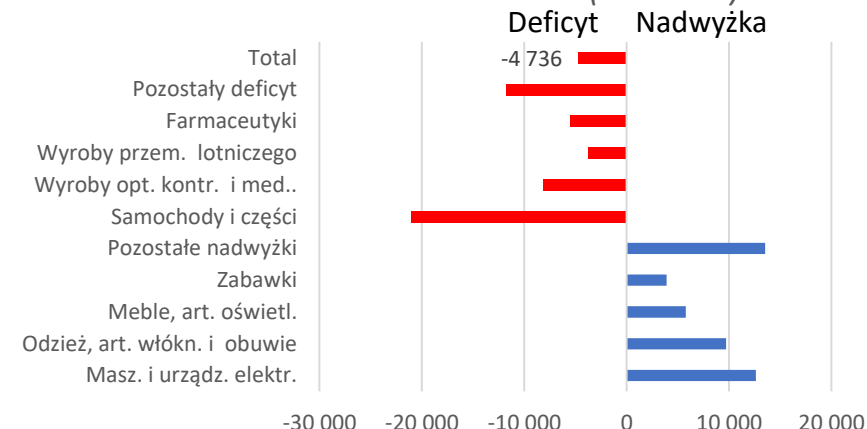
Handel z USA - 2021 r. (mln USD)

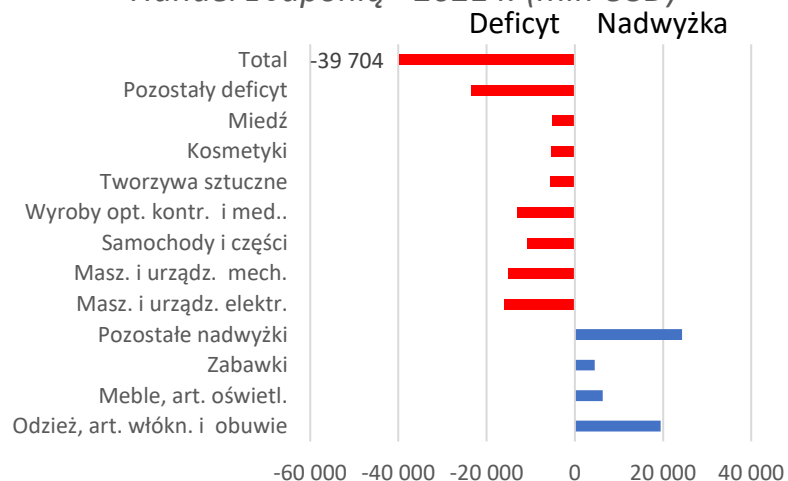
Bilans handlowy Chin

- Nadwyżka – USA (rekordowa)
- Deficyt – Japonia, Niemcy (produkty technologiczne), Australia, Brazylia (surowce)

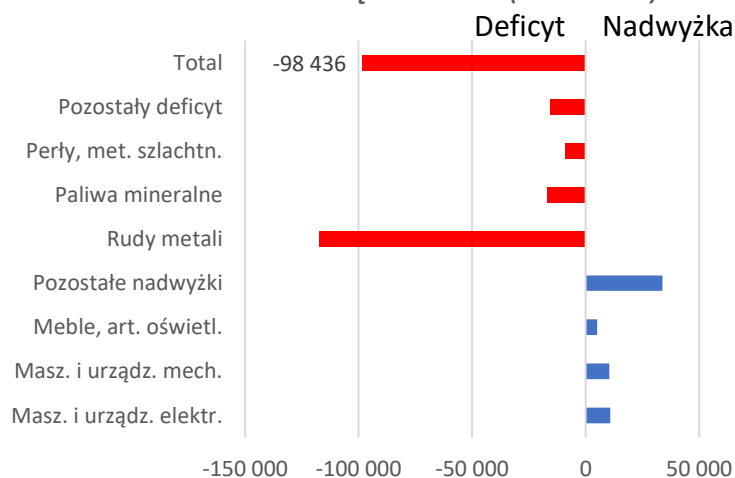
Handel z Niemcami - 2021 r. (mln USD)

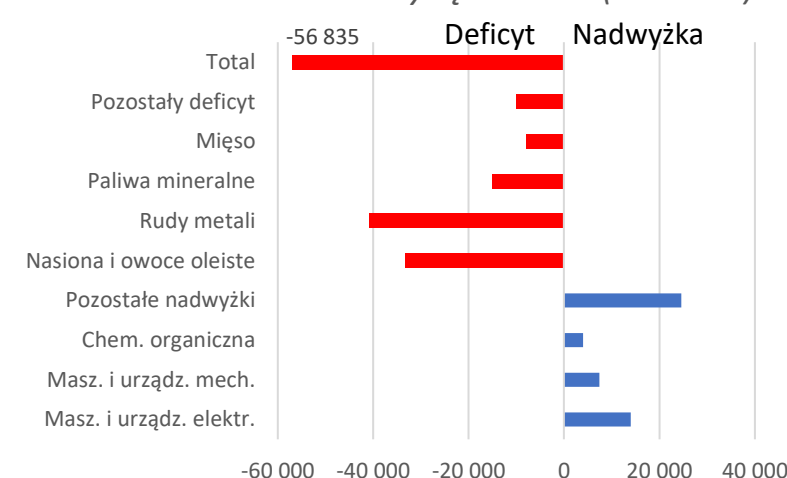
Handel z Japonią - 2021 r. (mln USD)

Handel z Australią - 2021 r. (mln USD)

Handel z Brazylią - 2021 r. (mln USD)

Wpływ rosnących cen na chiński import

Zmiana średnich cen w imporcie do Chin w latach 2018-2021

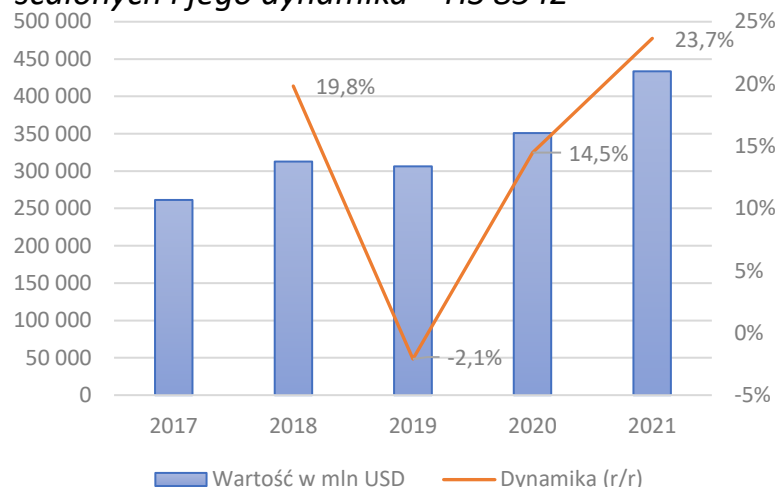
	21/20	20/19	19/18	21/18
Elektroniczne układy scalone	5,7%	-6,2%	-8,2%	-8,9%
Ropa naftowa	54,3%	-32,2%	-7,9%	-3,6%
Gaz	39,7%	-23,8%	1,5%	8,0%
Węgiel	66,8%	-14,8%	-11,1%	26,4%
Rudy żelaza i koncentraty	61,6%	7,2%	32,9%	130,2%
Ruda miedzi i koncentraty	53,9%	2,2%	-4,8%	49,7%
Tworzywa sztuczne w formach podstawowych	39,4%	-10,6%	-15,9%	4,8%
Soja	40,8%	-1,3%	-7,7%	28,2%

Znaczącym czynnikiem wzrostu wartości importu w 2021 r. była inflacja, która dotknęła wiele istotnych dla Chin kupowanych za granicą grup produktowych. O ile średnia cena zakupu półprzewodników i układów scalonych wzrosła o 5,7% w 2021 r. w stosunku do roku ubiegłego, to wzrosty na surowcach energetycznych wyniosły od 40% do ponad 60%, rud najbardziej poszukiwanych metali tj. żelaza i miedzi były wyższe o ponad 50%, a surowców do produkcji przetworzonych tworzyw sztucznych o niemal 40%. Istotnie wzrosła także cena importowanej soi, podstawy produkcji pasz dla zwierząt.

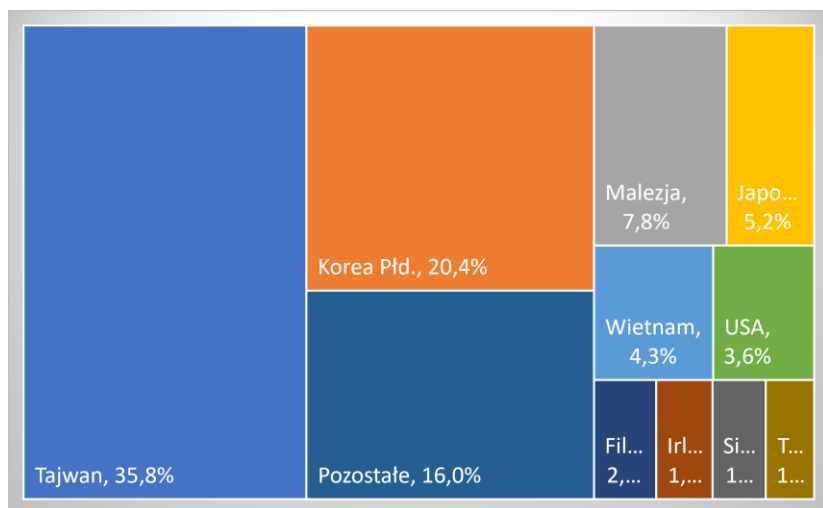
Wzrosty te nastąpiły po dwóch latach istotnych spadków cen wielu towarów, będących następstwem wprowadzonych przez wiele krajów w tym czasie lockdownów i restrykcji w wyniku czego ceny w 2021 r. były zbliżone lub nawet niższe niż średnie ceny w 2018 r. Odstępstwem od tego zjawiska są znaczące wzrosty ceny soi, która wzrosła w wyniku wprowadzonych przez USA dodatkowych taryf na handel z Chinami oraz cen rud metali.

Import elektronicznych układów scalonych

Wartość importu elektronicznych układów scalonych i jego dynamika – HS 8542

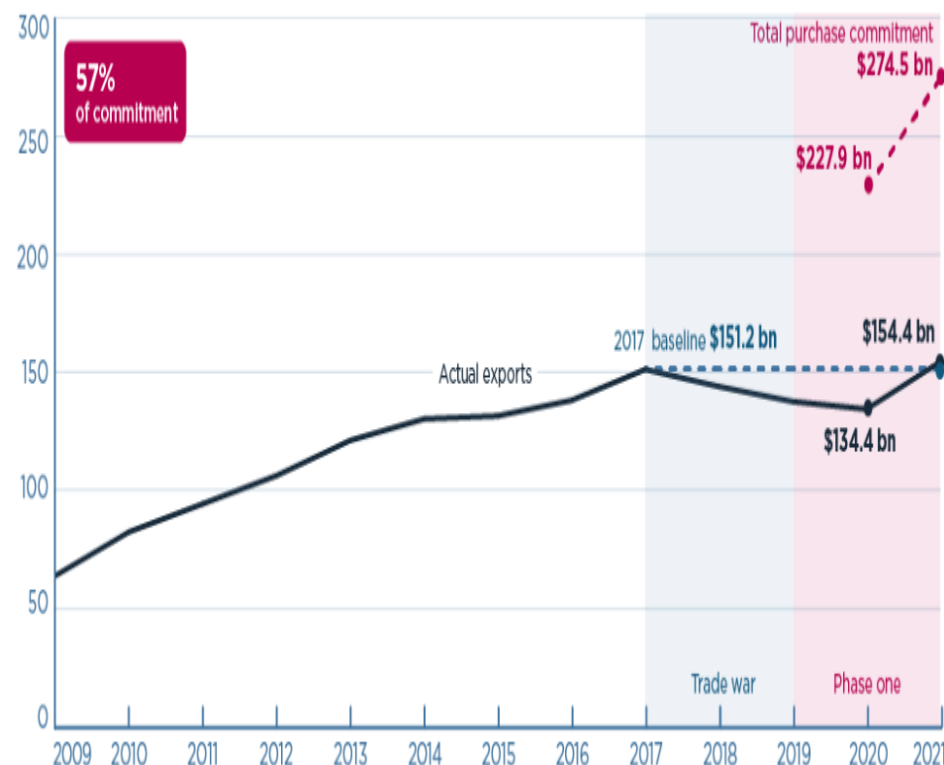
Główne kierunki importu układów scalonych w 2021 r.

Rodzime firmy produkujące niezbyt wyrafinowane technologicznie produkty oraz fabryki ulokowane w Chinach m.in. amerykańskich i tajwańskich producentów nie są w stanie pokryć w całości potrzeb chińskiego przemysłu na elektroniczne układy scalone. Postępująca digitalizacja różnych sfer działalności wymusza konieczność ich importu. Elektroniczne układy scalone stanowią największą pozycję w chińskim imporcie. Wydatki na ten cel w 2021 r. wyniosły 434 mld USD, co stanowiło ponad 16% całości importu. Wydatki te rosną z każdym rokiem, za wyjątkiem 2019 r., w tempie dwucyfrowym. Głównym kierunkiem zakupowym są kraje azjatyckie, a nie kwestionowanymi liderami są: Tajwan (155 mld USD i 36% udziału w 2021 r.) i Korea Płd. (88 mld USD i 20% udział). Wzrastające co roku zamówienia wymuszają na głównych dostawcach konieczność ogromnych inwestycji. Tylko w Korei Południowej, zgodnie z danymi publikowanymi przez Korea Semiconductor Industry Association, inwestycje w sektor mają wynieść w 2022 r. 47,4 mld USD, po 43,1 mld USD zainwestowanych w 2021 r. Również tajwańscy producenci na czele z liderem w branży firmą TSMC zapowiadają gigantyczne nakłady. Zwraca uwagę szybko rosnący wzrost udziału Wietnamu, który w ciągu ostatnich 4 lat podwoił dostawy do Chin i stał się piątym dostawcą na liście największych eksporterów. W dużo mniejszym tempie rosną dostawy z USA. Generalnie produkt ten objęty jest zakazem eksportu do Chin, jednak amerykańskie firmy uzyskują jednostkowe zwolnienia na jego wysyłki.

Wymiana handlowa z USA

Stan realizacji „Phase One Agreement”

Źródło: Peterson Institute for International Economics

Trzy lata temu prezydent Donald Trump podpisał z Chinami to, co nazwał „historyczną umową handlową”, która zobowiązała Chiny do zakupu 200 miliardów dolarów dodatkowego, ponad wcześniejszy wolumen, eksportu z USA przed 31 grudnia 2021 r. W rezultacie, jeśli wziąć pod uwagę zakontraktowane towary, to można stwierdzić, że Chiny wypełniły swoje zobowiązania tylko w 57 procentach. Jeśli natomiast porównać pełne wolumeny eksportu, to można stwierdzić, że stopień realizacji wyniósł zero procent, bowiem nie osiągnięto nawet poziomu importu sprzed wojny handlowej, nie mówiąc już o jakiegokolwiek nadwyżce.

Najbardziej odległy od realizacji umowy był eksport: produktów sektora motoryzacyjnego, samolotów, maszyn i urządzeń mechanicznych i elektrycznych, soi, węgla, ropy naftowej i rafinowanych produktów energetycznych. Natomiast nadwyżkę ponad umowę zanotowano m.in. w eksporcie: chipów i półprzewodników, produktów do walki z pandemią COVID-19, sorgo, pszenicy, kukurydzy, mięsa wieprzowego i gazu LNG.

- Realizacja dwóch kluczowych chińskich reform „Strategii Podwójnego Obiegu” (Dual Circulation Strategy) i reform strukturalnych po stronie podaży (Supply-Side Structural Reform) nie napawa optymizmem. W ciągu ostatnich trzech lat priorytetem dla władz chińskich stały się działania nakierowane na walkę ze skutkami pandemii, spychając wszelkie zabiegi reformatorskie na odleglejsze pozycje.
- Dane dotyczące udziału konsumpcji wewnętrznej w porównaniu ze stanem sprzed pandemii nie wykazują jakościowej zmiany. To samo można powiedzieć o pozycji sektora usług w strukturze PKB. Nie daje się zauważyć również wzrostu samowystarczalności Chin w obrębie dóbr strategicznych. Gigantycznie rosła w ostatnich latach przede wszystkim wartość importu półprzewodników i układów scalonych. Chińska gospodarka nie jest w stanie funkcjonować bez dostaw chipów z zagranicy. To obecnie największa pozycja wśród produktów nabywanych za granicą. Znacząco także wzrósł, szczególnie w 2021 r., import surowców, choć w tym zakresie przyrosty były głównie spowodowane wzrostem ich cen. W dużej części skokowy wzrost cen „commodities” nastąpił za sprawą samych Chin, które przyjęły strategię zapewnienia swojego bezpieczeństwa surowcowego (szczególnie w zakresie surowców energetycznych) za „wszelką cenę” windując ich ceny. Z opublikowanych danych widać wyraźnie, że chiński import ma na celu pozyskiwanie technologii, zapewnienie bezpieczeństwa surowcowego oraz zaspakajanie potrzeb, głównie klasy średniej, nie mającej jeszcze pokrycia w krajowej podaży. W tym kontekście powstaje pytanie o przyszłość polskiego eksportu do Chin.
- Wciąż znaczącym motorem wzrostu chińskiej gospodarki jest eksport. Choć nie są jeszcze znane pełne dane to można założyć, że udział Chin w 2021 r. wzrósł zarówno w globalnym eksporcie dóbr przemysłowych (w 2020 r. - 19,6%), jak i w eksporcie półproduktów (2020 r. - 32%). Jednocześnie struktura chińskiego eksportu pokazuje, że przesuwają się one w globalnych łańcuchach wartości.
- Ostatnie lata były korzystne dla wzrostu pozycji Chin w globalnym podziale pracy. Jednak pozostałe gospodarki wraz ze zdjęciem wszelkich restrykcji covidowych będą odbudowywać swoje pozycje. Chiny jeśli chcą osiągnąć swoje długoterminowe cele muszą zdecydowanie reformować własną gospodarkę, wprowadzać jakościowe zmiany i eliminować narosłe ryzyka (bańki). Motorem wzrostu gospodarczego Chin musi być rozwój rynku wewnętrznego, poprawa efektywności i innowacyjności sektora produkcyjnego i usługowego, a nie sam eksport. Według wielu ekspertów wzrost na poziomie 5% stanowi minimum dla utrzymania spokoju społecznego i realizacji celów w procesie budowy „społeczeństwa umiarkowanego dobrobytu”.

- Szczególnie głośne w prasie zachodniej po pierwszej fali pandemii zapowiedzi rekonfiguracji łańcuchów dostaw w celu zwiększenia bezpieczeństwa dostaw, która miała w rezultacie wpłynąć na zmniejszenia uzależnienia od Chin nie znajdują potwierdzenia ani w statystykach na temat handlu światowego i inwestycji z ostatnich trzech lat, ani w wynikach badań na temat obecności zagranicznych inwestorów w Chinach. Nie zmieniły tego obrazu nawet gigantyczne wzrosty koszty frachtów z Chin, jak w i wydłużone terminy dostaw.
- Przy okazji warto dodać, że w 2021 r. zanotowano kolejny rekord inwestycji zagranicznych w Chinach. Po ponad 20% wzroście, zagraniczne inwestycje bezpośrednie wzrosły do 173,5 miliarda dolarów. Najbardziej zwiększyły się inwestycje zagraniczne w sektorze zaawansowanych technologii o 17,1% i w sektorze usług o 16,7% więcej niż rok wcześniej. To potwierdza, że pomimo zastrzeżeń dotyczących równości szans na rynku wewnętrznym biznes światowy pozytywnie ocenia perspektywę rozwoju Chin i chce być nadal obecny na tym rynku. Ma to także związek z obserwowanym rosnącym nacjonalizmem gospodarczym wśród chińskich konsumentów, którzy w coraz większym stopniu opierają swoje decyzje zakupowe na podstawie informacji o wyprodukowaniu danego towaru na terenie Chin.
- W tej sytuacji jedynym czynnikiem sprawczym zmiany w łańcuchach dostaw może być polityka USA i jej partnerów. Można założyć, że stan relacji między dwoma głównymi supermocarstwami w najbliższej przyszłości ulegnie dalszemu pogorszeniu. Jednocześnie Stany Zjednoczone będą podejmowały wysiłki w budowie anty chińskiej koalicji, szczególnie w obrębie współpracy transatlantyckiej. Tym samym coraz bardziej będą się „rozjeżdżały” strategie biznesu (nastawione na robienie biznesu w Chinach) i rządów dążących do pełnego decuplingu.
- Przy tej okazji warto zauważyć spektakularną porażkę gospodarczą i wizerunkową USA związaną z brakiem realizacji umowy „Phase One Agreement”. Mimo ogłoszenia sukcesu w dniu podpisania tej umowy, ostateczny stopień jej realizacji zdecydowanie odbiegał od założonych wartości. Chiny udowodniły, że to one będą ostatecznie decydowały o realizacji warunków, a Stany Zjednoczone pokazały, że nie mają żadnych skutecznych instrumentów wyegzekwowania przyjętych przez Chiny zobowiązań.

Polsko Chińska
Rada Biznesu
波中商务联合会

Polish Chinese Business Council

www.pchrb.pl

biuro@pchrb.pl